

Bekæmpelse af Ager-Tidsel i sædskiftet

I projektet „Forebyggelse og regulering af rodskudt“ er det bl.a. formålet at opnå en viden, der kan udnyttes til at forebygge, planlægge og regulere tidsler i økologiske sædskifter.

Et af delmålene i den forbindelse er udvikling af mekaniske bekæmpelsesmetoder som kan anvendes alene eller i kombina-

tion med konkurrencestærke afgrøder. Bag valget af denne strategi er der to grundlæggende antagelser:

1. Gentagne afhugninger af tidsler henover vækstsæsonen, udført i en afgrødetype, der tåler en sådan behandling, vil kunne udsulte og svække tidslen i en sådan grad, at den i den efterføl-

gende sæson ikke vil være i stand til at konkurrere med en kornafgrøde.

2. Ved at indskyde en meget konkurrencestærk afgrøde i sædskiftet vil man ligeledes kunne udsulte tidslerne og dermed opnå en tilsvarende effekt den efterfølgende vækstsæson.

Tabel 5. Reduktion af tidsler ved afhugning og ræddrensning.

	Forsøg med gentagne afhugninger		Forsøg med ræddrensning	
	Tidseltørvægt g/m ²	udbytte hkg/ha	Tidseltørvægt g/m ²	udbytte hkg/ha
Ubehandlede parceller	390	25	70	30
Behandlede parceller	90	37	4	29

I et af forsøgene blev der i 2001 udført gentagne afhugninger, ca. hver 14. dag i perioden medio april til medio juli, i en kløvergræsmark. I 2002 blev der sået vårbyg på samme mark, og ved høst blev tidselbiomassen opgjort til 390 g/m² i parceller uden nogen behandling og til 90 g/m² i parceller, hvor der var udført afhugninger, altså et fald på ca. 80% som følge af de gentagne afhugninger. Dette gav samtidig en udbyttestigning på ca. 50%.

I et andet forsøg blev der i stedet for afhugninger udført ræddrensninger med samme interval og i samme tidsrum. Behandlingerne blev udført i 2001 i en vår-

bygmark, sået med en rækkeafstand på 24 cm og med kløvergræs som efterafgrøde. I 2002 blev der sået vårbyg, og ved høst havde ræddrensningen det foregående år betydet en reduktion af tidselbiomassen på ca. 95% i de ræddrensede parceller i forhold til de ubehandlede parceller. Dette fald i mængden af tidsler påvirkede dog ikke udbyttet, hvilket formentlig skyldtes, at mængden af tidsler i de ubehandlede parceller har ligget på et ikke-tabsgivende niveau. Resultaterne af de to forsøg er samlet i tabel 5.

Hvad enten der er tale om et akut problem med meget tætte tidselkolonier, der giver

betydelige udbyttereduktioner, eller der er tale om en præventiv indsats mod endnu ikke veletablerede kolonier, kan man indenfor en to års periode opnå gode resultater ved at vælge en mekanisk bekæmpelse på det rigtige tidspunkt i sædskiftet.

Bortset fra et forsøg med rødkløver, der næsten eliminerer tilstedeværelsen af tidsler, har det udelukkende at indskyde konkurrencestærke afgrøder i sædskiftet ikke vist at have den forventede effekt.

CG, kilde: Enrico Graglia, DJF.

Husdyrgødning udbragt om efteråret - er det en god idé?

Ved fornuftig anvendelse og dosering kan der opnås en god virkning af efterårsudbragt husdyrgødning. Efterårsudbringning skal dog være en undtagelse fra reglen om, at husdyrgødning udbringes om foråret.

Få en god udnyttelse og udnyt opbevaringskapaciteten

Anvendelse af husdyrgødning om efteråret skal dels sikre kvælstofforsyningen til de afgrøder, som har behov for det, og dels sikre, at der er opbevaringskapacitet nok til at opbevare husdyrgødningen vinteren over. Selv om opbevaringskapaciteten måske er tilstrækkelig til en vinter med normal nedbør, bør man altid være forberedt på en nedbørsrig vinter eller et sent forår.

Anvendelse af flydende husdyrgødning om efteråret

Det er yderst sjældent, at en økologisk bedrift vil se sig nødsaget til at udbringe gylle om efteråret. Hvis det sker, er det på

kvægbrug, der skal have tanken tømt inden vinteren. Her får græsmarkerne en tur med gyllevognen, men det er helt sikkert den dårligst udnyttede kvælstof, når det tildeles på dette tidspunkt.

Anvendelse af fast husdyrgødning om efteråret

Hvor det af hensyn til opbevaringskapaciteten, til sædskiftet eller til jordbundsforholdene ikke er muligt at anvende al staldgødningen om foråret, kan den udbringes om efteråret. Ved fornuftig anvendelse kan kvælstofudnyttelsen være næsten lige så høj som ved forårsudbringning.

Hvilke afgrøder?

For at kvælstoffet skal komme planterne til gode og ikke ende i grundvandet i vinterens løb, er det vigtigt at prioritere afgrøder, som har en kraftig vækst om efteråret. Dette vil først og fremmest sige vinterraps, men også tidligt sået vinterrug og -hvede har en fornuftig udnyttelse.

Hvis gødningen skal anvendes til vår afgrøder, bør man vente så lang tid som muligt inden udbringningen (altid efter 20. oktober ifølge lovgivningen).

Mængder

For ikke at overforsyne afgrøderne skal der kun tilføres begrænsede mængder. Ca. 15 tons pr. ha i vinterrug og -hvede samt 20 tons pr. ha i vinterraps er passende mængder. Hvis afgrøden skal være vårbyg med udlæg eller roer, er udbringning af 30-40 tons pr. ha forsvarligt, men udbringningen skal vente til november eller december.

Markeeffekt for kvælstof

I tabel 6 er angivet, hvilke markeeffekter for kvælstof, man kan regne med fra efterårs- og vinter udbragt fast staldgødning. For dybstrøelse fra kvæg og svin er kvælstofudnyttelsen ca. 5-10 enheder lavere.

For at kunne opnå de angivne markeeffekter af kvælstoffet, er det meget vigtigt, at gødningen nedbringes straks efter udbringningen. Ellers tabes det nyttige ammoniumkvælstof til luften som ammoniak.

EL; Kilde: Landcentret, Planteavl

Tabel 6. Markeffekt af kvælstof i fast staldgødning, pct. af total-N.

	Inden 20. oktober	Efter 20. oktober	Efter 1. december
Vårsæd	-	25	35
Roer	-	35	40
Vintersæd	20	-	-
Vinterraps	35	-	-